

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ УПРАВЛІННЯ МАЙНОВИМ КОМПЛЕКСОМ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ: АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВЧИХ ІНІЦІАТИВ

ГОНЧАРЕНКО Олена Миколаївна - доктор юридичних наук, доцент, провідний науковий співробітник Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України

ORCID: 0000-0002-0178-2003

КУЛАГА Еліна Вікторівна - кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри приватного права Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

ORCID: 0000-0002-6405-3510

DOI: <https://doi.org/10.71404/EP.2026.1.95>

Стаття присвячена визначенню актуальних питань управління майном Національної академії наук України на основі поданих до Верховної Ради України законопроектів та основних зауважень до них. Проведений аналіз законопроектів дозволяє виявити спільну проблему правового регулювання майнового комплексу Академії наук України: відсутність комплексної та послідовної моделі управління майновим комплексом НАН, яка б забезпечувала одночасно його збереження, цільове використання та економічну ефективність. Зміни до законів – це своєрідна оцінка ex post прийнятого закону: настільки ефективно він діє, чи актуальними є його приписи, чи вирішує він завдання, які покладені були на нього тощо.

Для того, щоб удосконалити діяльність з управління майновим комплексом НАН важливо подати законопроекти, які би політично, технічно та у межах правового поля були спроможними забезпечити якісне регулювання в умовах ринкових відносин. Законопроекти та зауваження до них підсвітили проблему неузгодженості положень Закону України «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу» із приписами законодавства України про управління об'єктами державної власності та оренду державного майна.

Зроблено висновок, що саморегулювання діяльності НАН може виявлятися у розвитку партнерства НАН із бізнесом щодо проведення прикладних досліджень, трансферу технологій, розроблення інноваційних проектів, а також комерціалізації результатів наукової діяльності на базі майнового комплексу академії.

Потребує розроблення комплексний механізм, який дозволяв би диференційовано підходити до управління різними категоріями майна НАН залежно від його фактичного використання та необхідності для виконання наукових і статутних завдань.

Ключові слова: правовий режим, державна власність, майно, управління, ринкові відносини, саморегулювання, партнерство держави та бізнесу

Постановка проблеми

Забезпечення ефективного використання майна Національної академії наук України (далі – НАН) є питанням не тільки управлінського, а й правового характеру. Від того настільки якісно буде побудована правова норма залежить і її правореалізація. Закон України «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу» (далі – Закон) був прийнятий у 2004 році. З цього часу

до нього було внесено низку змін, однак правове регулювання управління майном НАН потребує актуалізації з огляду на сучасний етап розвитку, динамічності законодавства та потребу удосконалення деяких його положень (зокрема, шляхом деталізації). На вирішення цієї проблеми до Верховної Ради України було подано низку законопроектів, які торкалися питань ефективного використання та управління майновим комплексом НАН. Подання таких проектів свідчить про спроби вирішення на законодавчому рівні нагальних питань, які виникли на практиці.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Проблематика правового режиму майна НАН досліджувалася такими науковцями: Т.В. Боднар, Ю.А. Красновою, В.С. Щербиною та ін. У працях наголошувалося на потребі внесення змін до Закону України «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу» та інших законів, уніфікації норм та подолання колізій між ними, які регулюють питання майна НАН. Однак проблематиці законопроектної роботи у цій царині не було приділено достатньої уваги.

Метою статті є визначення актуальних питань використання та управління майном Національної академії наук України на основі поданих до Верховної Ради України законопроектів та основних зауважень до них.

Виклад основного матеріалу

В.С. Щербина, Т.В. Боднар зазначають, що «... аналіз нормативно-правових актів, що регулюють відносини у цій сфері суспільних відносин, підтверджує необхідність приведення Закону України «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу» у відповідність до законів України «Про управління об'єктами державної власності» та «Про наукову і науково-технічну діяльність», зокрема, в частині уніфікації правових норм, що визначають повноваження НАН України та національних галузевих

академій наук щодо управління об'єктами майнових комплексів відповідних академій. Зокрема, потребують більш чіткого правового врегулювання відносини, пов'язані з орендою майна національних академій наук, а також відносини щодо відчуження зазначеного майна, зокрема стосовно визначення органу, уповноваженого приймати рішення щодо його відчуження» [1, с. 445].

Ю.А. Краснова, О.Л. Осінський акцентують увагу на тому, що «Правове регулювання майнового комплексу НАН України потребує системного оновлення та нормативного уточнення. Відсутність чіткого визначення поняття «майно НАН України» у чинному законодавстві створює правову невизначеність, що ускладнює управління, захист і ефективне використання ресурсів академії» [2, с. 82].

Для того, щоб удосконалити правове регулювання управління майновим комплексом НАН важливо подати законопроекти, які би політично, технічно та у межах правового поля були спроможними забезпечити якісне регулювання в умовах ринкових відносин. Ефективність законодавства вказує на спроможність термінології, структури акту втілити політику та сприяти досягненню її ефективності [3, с. 334]. Дотримання при розробці проекту принципу верховенства права, який досягається завдяки критеріям чіткості, точності, недвозначності, стабільності (передбачуваності) та простоти мови, допомагає створювати відповідний дизайн акту, що вкрай важливий для визначення його місця в системі законодавства [4, с. 326].

Подані до Верховної Ради України законопроекти можна розглядати як реакцію на проблеми, які виникли під час застосування норм діючого закону. Причинами пропонованих змін до законів можуть бути, зокрема, такі: застарілі норми внаслідок зміни суспільних відносин, декларативність прийнятих положень без визначення належного механізму реалізації, колізії у різних законах, дублювання та прогалини регулювання, внутрішні неузгодженості у законі, потреби вирішення політичних, правових, фінансових та інших питань тощо. Зміни до законів – це своєрідна оцінка ex post прийнятого закону: настільки ефективно він діє, чи актуальними

є його приписи, чи вирішує він завдання, які покладені були на нього тощо.

До Верховної Ради України IX скликання були подані законопроекти, якими пропонувалося вдосконалити правове регулювання майнових відносин у сфері діяльності НАН. До таких проектів можна віднести: реєстр. № 5692 від 22.06.2021 [5], реєстр. № 6235 від 01.11.2021 [6], реєстр № 13121 від 19.03.2025 [7], №13121-1 від 07.04.2026 [8]. Незважаючи на відмінності у різниці мети за завдань цих законопроектів, проведений аналіз дозволяє виявити спільну проблему: відсутність комплексної та послідовної моделі управління майновим комплексом НАН, яка б забезпечувала одночасно його збереження, цільове використання та економічну ефективність.

Метою проекту реєстр. № 5692 від 22.06.2021 було встановлено «унормування питання використання земель оборони в господарських цілях, у тому числі для надання в оренду земельних ділянок зі складу земель оборони для сільськогосподарського використання... розв'язання актуальних проблемних питань використання сільськогосподарських земель, що перебувають у постійному користуванні, підвищення ефективності використання таких земель» [5]. У своєму висновку до цього проекту Головне науково-експертне управління (далі – ГНЕУ) зазначило, що «надання повноважень щодо розпорядження земельною ділянкою суб'єктам права постійного користування земельною ділянкою, як це передбачено у деяких положеннях проекту, виглядає дискусійним у концептуальному плані, оскільки порушує відповідні права власника, зокрема, не відповідає згаданому положенню ч. 1 ст. 92 ЗКУ» [9]. Проблемаю цього законопроекту є також те, що пропонований механізм використання земель оборони для сільськогосподарської діяльності фактично є незавершеним, оскільки запропонована редакція ст. 4 Закону України «Про використання земель оборони» прямо не передбачає можливості здійснення на таких землях сільськогосподарської діяльності, хоча така можливість є однією з основних цілей проекту. Крім того, цей законопроект містить також недоліки законодавчої техніки та має вади системної неузгодженості. Зокрема, законопроектом

фактично пропонується врегулювати одні й ті самі суспільні відносини одночасно у Земельному кодексі України та законах України «Про використання земель оборони», «Про оренду землі», що, не відповідає принципу системності законодавства та створює ризик неузгодженості відповідних положень у майбутньому.

У проекті реєстр. № 6235 від 01.11.2021 пропонувалося включити до Закону нову ст. 4-1 «Пріоритетність використання нерухомого майна Національної академії наук України та національних галузевих академій наук для наукової діяльності», у якій визначити порядок використання надання нерухомого майна Національної академії наук України, її наукових установ та національних галузевих академій, яке не використовується [6]. Одним із зауважень викладеним ГНЕУ стало «... необхідність узгодження відповідного положення з абз. 10 ч. 2 ст. 3, абз. 10 ч. 2 ст. 4 Закону, згідно з якими Національна академія наук України і національні галузеві академії наук надають дозвіл організаціям, що віднесені до відання національних галузевих академій наук, на укладення договорів оренди майна, у тому числі нерухомого, що обліковується на балансах їх організацій. Крім цього, у вказаній частині йдеться про передачу в оренду нерухомого майна для використання не для наукової (науково-дослідницької та/або науково-освітньої) діяльності за пільговим розміром орендної плати, визначеної в Методиці розрахунку орендної плати, яка затверджується Кабінетом Міністрів України. Звідси залишається незрозумілим, чи потрібно застосувати заходи, спрямовані на забезпечення ефективного використання такого майна для наукової діяльності у разі, якщо передбачається оренда нерухомого майна не за пільговим розміром орендної плати» [10]. Крім того, ГНЕУ звернуто увагу і на недоліки технічного виконання положень проекту.

Таким чином, законопроект реєстр. № 6235 порушив питання встановлення пріоритетності використання нерухомого майна НАН для здійснення наукової діяльності. Зазначений підхід загалом відповідає особливому правовому режиму майнового комплексу НАН. Водночас сам по собі пріо-

ритет наукового використання не забезпечує ефективності управління майном. Зокрема, законодавство має встановити не лише вимоги щодо цільового використання майна, а й якісний механізм визначення фактичної потреби НАН у відповідному об'єкті. В іншому випадку майно, яке фактично не використовується, може залишитися поза економічним оборотом та потребувати витрат на його утримання.

У проєкті реєстр № 13121 від 19.03.2025 пропонувалося внести зміни до ст. 5 Закону, відповідно до яких передача об'єктів майнового комплексу НАН України до сфери управління інших суб'єктів управління об'єктами державної власності або у комунальну власність, а також їх включення до переліку об'єктів, що підлягають приватизації, може здійснюватися лише за згодою Президії НАН України [7]. ГНЕУ зробило низку зауважень до цього проєкту, зазначивши у своєму висновку, що «Відповідно до ст. 8 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» «об'єкти державної власності за рішенням Кабінету Міністрів України передаються Національній академії наук України, галузевим академіям наук у безстрокове безоплатне користування. Національна академія наук України, галузеві академії наук, яким державне майно передано в безстрокове безоплатне користування, виконують щодо цього майна функції, передбачені пунктами 1, 3-11, 14, 15, 18-38 статті 6 цього Закону, за винятком повноважень, що стосуються утворення господарських структур». Таким чином, зазначені положення закону передбачають, що НАН України, якій державне майно передано в безстрокове безоплатне користування, погоджує передачу об'єктів державної власності в комунальну власність, а також до сфери управління інших органів, уповноважених управляти об'єктами державної власності, у випадках, передбачених законодавством, крім випадків, передбачених ст. 11⁵ Закону» [11].

Відповідно до ст. 3 Закону України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності» «ініціатива щодо передачі об'єктів права державної та комунальної власності може виходити відповідно від Національної академії наук, інших аналогічних

самоврядних організацій, яким передано в користування державне майно (далі – самоврядні організації)». Крім того, згідно із ч. 3 ст. 4 цього ж закону «*пропозицій* щодо передачі об'єктів з державної у комунальну власність, яка здійснюється за рішенням Кабінету Міністрів України, *погоджуються* з відповідною самоврядною організацією». Відповідно до ч. 4 ст. 4 цього ж закону «у разі якщо передача об'єктів з державної у комунальну власність здійснюється за рішенням Кабінету Міністрів України, пропозиції щодо передачі зазначених об'єктів *погоджуються* ініціаторами такої передачі, зазначеними у статті 3 цього Закону, та подаються до центрального органу виконавчої влади з питань економічної політики».

Слід звернути увагу, що п. 5 Положення про порядок передачі об'єктів права державної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.09.1998 № 1482, встановлено, що, «якщо Національна академія наук, галузева академія наук, у віданні якої перебуває об'єкт передачі, щодо якого прийнято рішення Кабінету Міністрів України про віднесення до відання іншої академії, *не погодила пропозицій* щодо передачі об'єкта, визначеного абзацом першим підпункту «а» пункту 2 цього Положення, пропозиції *подаються без такого погодження*». Зокрема, це стосується єдиних (цілісних) майнових комплексів підприємств, установ, організацій, їх структурних підрозділів [12].

Отже, у проєкті не пропонується порядок отримання згоди від Президії НАН щодо передачі майна, що свідчить про незавершений механізм реалізації норм та призведе до колізій у правозастосуванні. Водночас прогалинами зазначених вище законів є відсутність порядку отримання погодження НАН (строки погодження, повноваження сторін), а також визначення подальших дій у разі не отримання такого погодження (відмови у погодженні, її підстави).

У проєкті № 13121-1 від 07.04.2026 також пропонувалося обов'язковість надання згоди Президії НАН щодо майна та поширити це положення на об'єкти майнового комплексу національних галузевих академій наук [13].

Жоден з означених законопроєктів не був прийнятим Верховною Радою України. Про-

ведений їх аналіз призводить до висновку, що насамперед удосконалення потребують положення визначеності правового режиму майна НАН та механізми управління таким майном. Питання ефективності використання цього майна постає, коли необхідно розмежувати права та повноваження держави як власника майна, НАН як суб'єкта, який управляє відповідним майновим комплексом, та конкретних наукових установ, підприємств і організацій, за якими майно закріплене.

Показовими у цьому аспекті є законопроекти № 13121 та № 13121-1. Неодноразове внесення законодавчих пропозицій щодо вдосконалення відповідних положень свідчить про проблему колізій у реалізації прав щодо майна НАН. Однак їх точкове коригування не усуває потреби системного врегулювання відносин щодо управління майновим комплексом академії.

До іншої суттєвої проблеми, яку виявили законопроекти, слід віднести – недостатню ефективність використання нерухомого майна. Зокрема, значна кількість об'єктів нерухомості, яке передане НАН, може взагалі не використовуватися або обмежено використовуватися для здійснення наукової діяльності. За таких умов виникає потреба розмежування майна: 1) яке є безпосередньо необхідним для виконання наукових та статутних завдань НАН; 2) яке є надлишковим та таким, що тимчасово не використовується або може використовуватися в інший спосіб без шкоди для діяльності НАН.

Окремого вирішення потребує питання передачі майна НАН в оренду. Використання орендних відносин щодо майна НАН потенційно дозволить отримувати додаткові доходи та зменшити витрати на утримання відповідних об'єктів, які не використовуються або обмежено використовуються для наукової діяльності. Наразі неналежне розмежування цих правомочностей ускладнює прийняття рішень щодо використання об'єктів нерухомого майна, їх передачу в оренду тощо. Недостатня визначеність суб'єкту, який приймає рішення про передачу конкретного об'єкта в оренду, на яких умовах така передача допускається та хто несе відповідальність за збереження майна, створює

ризик як для його ефективного використання, так і для належного контролю за ним. Таким чином, належні механізми мають включати можливість фактичного вибуття земель із державного форми власності.

Пріоритетними напрямками нашої держави у цій сфері має стати консолідація зусиль законодавчої влади, державних органів, наукового та бізнес-середовища з метою комплексного й ефективного розв'язання методологічних, стратегічних і тактичних проблем, пов'язаних із формуванням національної інноваційно-інвестиційної системи [14, с. 609]. НАН є вищою науковою самоврядною організацією України. Самоврядна організація, як правило, має більший ступінь саморегулювання при вирішенні питань та управлінні майном у порівнянні з іншими організаціями, які є суб'єктами управління державним майном. Означений статус здійснюється при саморегулюванні НАН, у тому числі у прийнятті рішень щодо управління майном. Наприклад, саморегулювання діяльності НАН може виявлятися у розвитку партнерства НАН із бізнесом щодо проведення прикладних досліджень, трансферу технологій, розроблення інноваційних продуктів, а також комерціалізації результатів наукової діяльності на базі майнового комплексу академії. Однак це питання у законопроектах не підіймалося.

Отже, існуючу проблему щодо моделі управління майном НАН можна охарактеризувати таким чином: з однієї сторони – це забезпечення особливого захисту майнового комплексу НАН, а з іншої – забезпечення його ефективного та економічно обґрунтованого використання. Надмірне обмеження можливостей використання цього майна може призвести до ситуації, за якої об'єкт формально зберігається у державній власності, але фактично не створює суспільної чи економічної цінності та потребує постійних витрат на його утримання.

Висновки

Законопроекти та зауваження до них підсвітили проблему узгодження положень Закону України «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих акаде-

мій наук та статусу їх майнового комплексу» із положеннями законодавства України про управління об'єктами державної власності та оренду державного майна. Крім того, проблема полягає також у тому, щоб забезпечити баланс між збереженням майна НАН та можливістю його ефективного використання. Таким чином, потребує розроблення комплексний механізм, який дозволяв би диференційовано підходити до управління різними категоріями майна НАН залежно від його фактичного використання та необхідності виконання наукових і статутних завдань НАН.

Література

1. Щербина В.С. Боднар Т.В., Проблеми правового режиму майна національних академій наук України. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2026. Випуск № 01. Частина 1. С. 440-445. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.01.1.67>.
2. Краснова Ю.А., Осінський О.Л. Поняття майно національної академії наук України: теоретико-правовий аналіз. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 9. С. 78-82. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-9/15>.
3. Гончаренко О.М. Законопроектна робота з питань державної власності в умовах правового режиму воєнного стану. Приватне право і підприємництво. 2025. Випуск 25. С. 332-339. DOI <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.37>.
4. Гончаренко О. Якість законопроектів у сфері господарювання: євроінтеграційний вектор. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 6. С. 324-329. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.06.54>.
5. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення використання земель оборони та земель сільськогосподарського призначення, які перебувають у постійному користуванні національних академій наук, державних підприємств, установ, організацій № 5692 від 22.06.2021. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/27058>.
6. Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу» щодо пріоритетності використання нерухомого майна для наукової діяльності реєстр. № 6235 від 01.11.2021. URL: <https://itd.rada.gov.ua/2fd783cb-39c9-48df-a7a9-afe513f2a118>.
7. Проект Закону про внесення змін до статті 5 Закону України «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу» № 13121 від 19.03.2025. URL: <blob:https://itd.rada.gov.ua/2fd783cb-39c9-48df-a7a9-afe513f2a118>.
8. Проект Закону про внесення змін до статті 5 Закону України «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу» №13121-1 від 07.04.2026. URL: <blob:https://itd.rada.gov.ua/8ff24a69-7f77-4558-9764-2c4587e2e5d0>.
9. Висновок на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення використання земель оборони та земель сільськогосподарського призначення, які перебувають у постійному користуванні національних академій наук, державних підприємств, установ, організацій» № 5692 від 22.06.2021 URL: <blob:https://itd.rada.gov.ua/61908ed7-3d9f-465a-a88f-d0a3ab114676>.
10. Висновок на проект Закону про внесення змін до Закону України «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу» щодо пріоритетності використання нерухомого майна для наукової діяльності реєстр. № 6235 від 01.11.2021. URL: <blob:https://itd.rada.gov.ua/96d3c917-8b72-44b6-9702-cb7f02ebbc16>.
11. Висновок на проект Закону України «Про внесення змін до статті 5 Закону України «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу» щодо забезпечення майнових прав Національної академії наук України та національних галузевих академій наук» № 13121 від 19.03.2025. URL:

blob:<https://itd.rada.gov.ua/4baac884-2b21-4584-abcc-2e2b57323563>.

12. Положення про порядок передачі об'єктів права державної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.09.1998 № 1482 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/1482-98-%D0%BF#Text>.

13. Висновок на проект Закону України «Про внесення змін до статті 5 Закону України «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу» №13121-1 від 07.04.2026. URL: blob:<https://itd.rada.gov.ua/f29f01fe-5bcc-40a4-892e-cf85bc196093>

14. Makhinchuk, V., Gusarov, K., Kulaha, E., Koroied, S., & Kovalenko, I. (2021). Problems of legislative regulation of innovative activity in Ukraine. *J. Legal Ethical & Regul. Isses*, 24, 1. P. 609-616. (Scopus Indexed).

Honcharenko Olena,

*Doctor of Law Sciences, Associate Professor,
Leading Researcher Academician F.H. Burchak
Scientific Research Institute of Private Law and
Entrepreneurship of the NALS of Ukraine*

Kulaha Elina,

*PhD, Associate Professor, Associate Professor
of the Department of Private Law Kyiv National
Economic University named Vadym Hetman (Kyiv)*

IMPROVEMENT OF LEGAL REGULATION OF MANAGEMENT OF THE PROPERTY COMPLEX OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF UKRAINE: ANALYSIS OF LEGISLATIVE INITIATIVES

The article is devoted to the definition of the current issues of property management of the National Academy of Sciences of Ukraine on the basis of the draft laws submitted to the Verkhovna Rada of Ukraine and the main comments on them. The analysis of the draft

laws allows us to identify a common problem of legal regulation of the property complex of the Academy of Sciences of Ukraine: the absence of a comprehensive and consistent model of management of the property complex of the NAS, which would ensure its preservation, targeted use and economic efficiency at the same time. Amendments to laws are a kind of ex post assessment of the adopted law: how effectively it operates, whether its provisions are relevant, whether it solves the tasks that were assigned to it, etc.

In order to improve the management of the NAS property complex, it is important to submit draft laws that would be politically, technically and within the legal framework capable of ensuring high-quality regulation in the conditions of market relations. The draft laws and comments to them highlighted the problem of inconsistency of the provisions of the Law of Ukraine “On the Peculiarities of the Legal Regime of the Activities of the National Academy of Sciences of Ukraine, National Sectoral Academies of Sciences and the Status of Their Property Complex” with the provisions of the legislation of Ukraine on the management of state-owned objects and the lease of state property.

It was concluded that self-regulation of the NAS activities can be manifested in the development of partnerships between the NAS and business in conducting applied research, technology transfer, developing innovative projects, and commercializing the results of scientific activity on the basis of the academy's property complex.

A comprehensive mechanism needs to be developed that would allow for a differentiated approach to the management of different categories of NAS property depending on its actual use and the need to fulfill scientific and statutory tasks.

Keywords: legal regime, state ownership, property, management, market relations, self-regulation, partnership between the state and business.